RUTESPIRINEUS

Paisatges pintoresc s | Patrimoni històric | Rutes circulars

Català

De la Vall d'Ora al pla de Busa i Sant Pere de Graudescales

Descobrim l'encinglerat guardià de la Vall de Lord, al cor de l'Alt Solsonès

Navès, Vall de Lord i serra de Busa, Solsonès, Lleida, Catalunya, Espanya

Dificultat	Notable
Temps total efectiu	3:45h
Distància total	13,4 km
Desnivell acumulat	750m
Altitud mínima	745m
Altitud màxima	1.350m
Punt de sortida / arribada	Monument a Guifré el Pilós
Població més propera	Navès

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats.

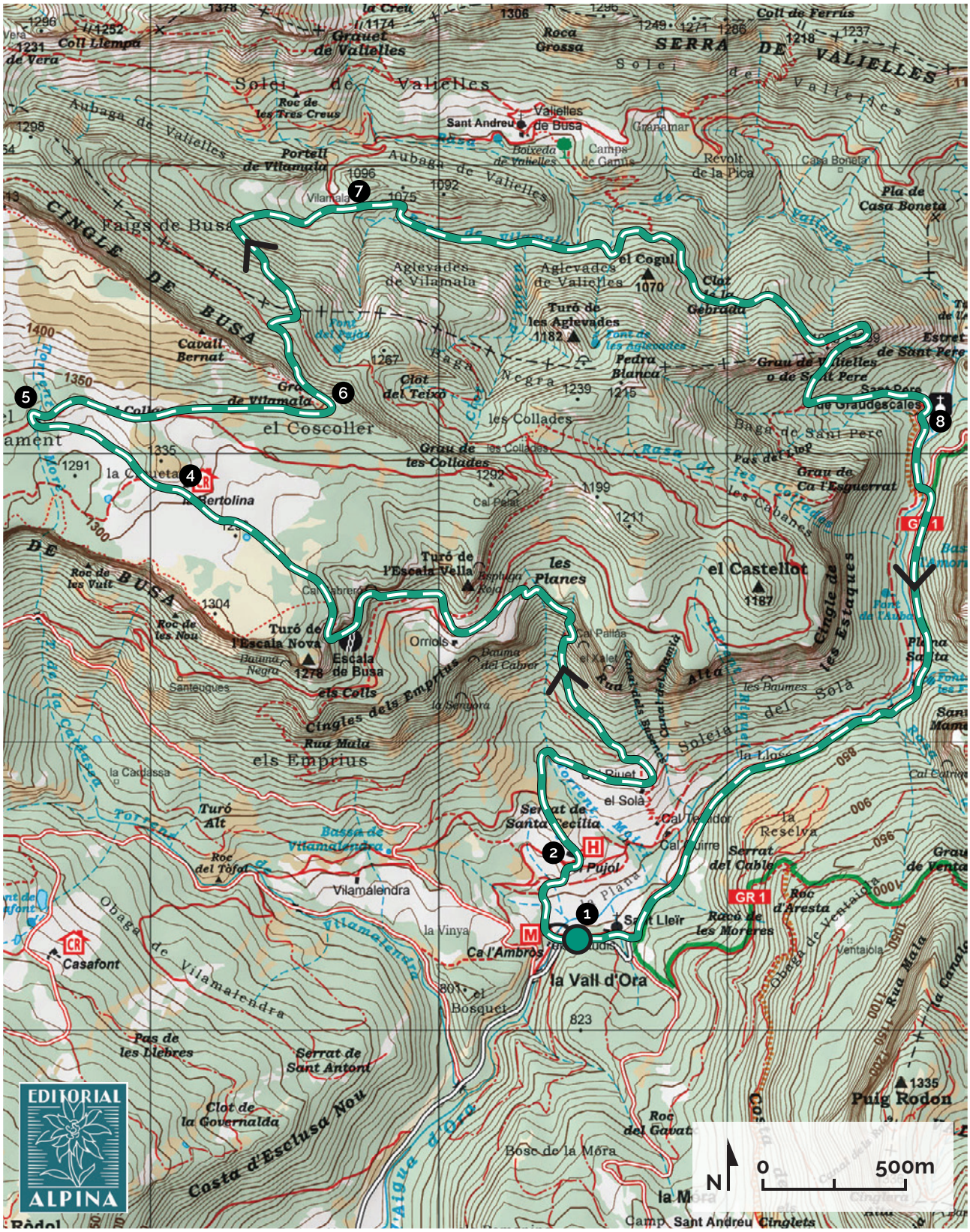

"Vall de Lord - Port del Comte 1:25.000" propietat de la Editorial Alpina.

itinerari	sentit de la ruta	inici / final

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Monument a Guifré el Pilós	0:00h	751m	42.085568°	1.674655°
2 Mas del Pujol	0:08h	783m	42.087857°	1.674485°
3 Mas Orriols	1:00h	1.105m	42.095048°	1.669640°
4 Casa Bartolina	1:30h	1.313m	42.098988°	1.657610°
5 Cruïlla de camins	1:40h	1.315m	42.101378°	1.651860°
6 Grau de Vilamala	1:55h	1.350m	42.101866°	1.664156°
7 Casa Vilamala	2:15h	1.071m	42.108098°	1.664980°
8 Sant Pere de Graudescales	3:05h	830m	42.102268°	1.689090°
1 Monument a Guifré el Pilós	3:45h	751m	42.085568°	1.674655°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84.

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- L'**encant de l'evocadora** vall d'Ora, amb el riu Aigua d'Ora, el pont romànic, les antigues serradores i l'escola..
- Admirar les **cingleres de Busa** amb les primeres o les darreres llums del dia.
- El **divertit pas equipat** de l'**Escala de Busa**, amb una escala de 6,5m forjada a la roca i un recorregut de 50m en fort pendent, però protegit amb cables i passamans.
- La sorprenent extensió del **pla de Busa**, amb el pla del Campament i les pinedes de pi roig i pinassa.
- Les **vistes panoràmiques** que tenim des dels espectaculars **grados de Vilamala i Valielles**.
- La bellesa i perfecció de l'antic **monestir de Sant Pere de Graudescales**, d'estil romànic llombard.

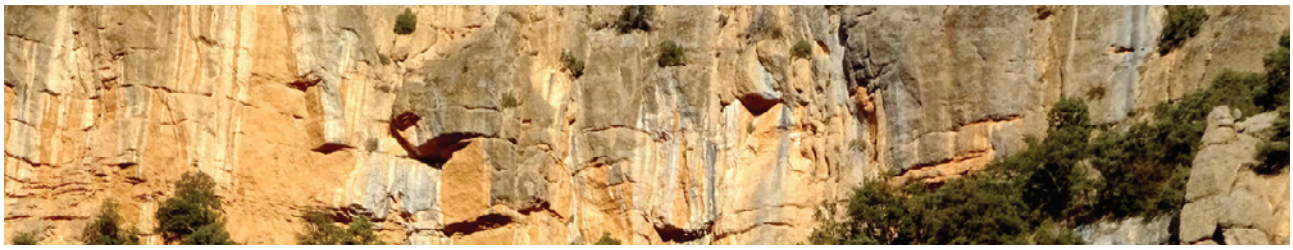

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

INTRODUCCIÓ

Aquesta ruta circular de 13,4 km de longitud ens permet descobrir l'impressionant altiplà encinglerat de Busa. L'itinerari que us proposem en aquesta guia assoleix l'altiplà des de la seva cara S, concretament des de la plàcida Vall d'Ora o Valldora. Comencem l'excursió a tocar del majestuós mas del Pujol, des d'on enfilem cap a la base de les cingleres tot remuntant el profund torrent Moixí. Passem pel mas Orriols i superem el cingle pel divertit pas equipat de l'Escala de Busa. Un cop ens trobem al pla de Busa, passem per la masia Bartolina i arribem al Campament. Des d'aquí ens dirigim cap a l'E i baixem pel grau de Vilamala, al vessant NE de l'altiplà. Passem per l'enrunat mas de Vilamala i, a través de la rasa de Vilamala i el Clot de la Gebrada, arribem al grau de Valielles o de Sant Pere. Baixem per aquest pas estret i arribem a l'antic monestir de Sant Pere de Graudescales, veritable joia del romànic llombard. Un darrer tram per pista, tot seguint el curs del riu Aigua d'Ora, ens porta fins al punt d'inici de la ruta.

El Solsonès és una comarca de gran tradició excursionista però encara força desconeguda per a la majoria de caminants. Això li aporta una màgia i un encant que, malauradament, han perdut d'altres zones més populars del Prepirineu. Un dels tresors més ben guardats del Solsonès és, sens dubte, el pla de Busa, un altiplà de relleu tabular i roca conglomerada que cau al buit en abismals cingleres. Amb els 1.525m que té el serrat del Cogul, la seva cota màxima, aquest massís fa de partió entre la terra baixa i la terra alta, constituint un dels primers estreps del Prepirineu i provocant un gran contrast climàtic entre els diferents vessants de la muntanya, fet que genera diversos microclimes que doten aquest espai natural d'una gran biodiversitat. Aquesta ruta fascinant i molt variada ens permetrà conèixer aquesta serra abrupta i màgica, plena de secrets, llegendes, vestigis medievals evocadors i un episodi històric que, entre d'altres coses, va ser clau per a la modernització de l'Estat espanyol. Un itinerari apassionant que no oblidarem i que de ben segur voldrem repetir!

SABIES QUE...

La Vall d'Ora va ser l'escenari on les quatre barres van esdevenir l'emblema de la nació catalana? Aquí és on l'any 897 es van enfrontar les tropes de LLop Ibn Muhammad, senyor de Lleida, i les de Guifré el Pilós, comte d'Urgell, de la Cerdanya, de Girona i de Barcelona. Essent vencedors els musulmans, el rei franc Carles el Calb va dibuixar les quatre barres a l'escut daurat de Guifré el Pilós amb la pròpia sang del comte, ferit de mort durant el combat. Un monument que s'alça a menys de 100m de l'ermita de Sant LLeïr marca l'indret exacte on, segons la llegenda, es van produir aquests fets.

MÉS INFORMACIÓ

DURACIÓ: Dia complet.

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 3:45h en total: 1:30h des del monument a Guifré el Pilós fins a Casa Bartolina -al pla de Busa-, 1:35h des d'aquest punt fins al monestir de Sant Pere de Graudescales i 0:40h des del monestir fins al monument a Guifré el Pilós.

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

DESNIVELL ACUMULAT: 750m.

DIFICULTAT: Notable. La derivada de la distància i el desnivell que cal superar. A nivell tècnic, l'Escala de Busa és un tram estret i de fort pendent equipat amb una escala metàl·lica i graons de fusta amb passamans encastats a la roca.

ÈPOCA: Tot l'any.

CARTOGRAFIA:
· Vall de Lord - Port del Comte 1:25.000. Editorial Alpina.
· Base topogràfica de Catalunya 1:25.000. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

OBSERVACIONS: En dies de pluja el tram equipat de l'Escala de Busa pot ser molt perillós i es recomana, des del mas Orriols, dirigir-nos fins al peu del Turó de l'Escala Vella i flanquejar pel senderó fins al grau de les Collades. Una altra opció més conservadora és seguir la pista que voreja Les Planes i el Castellot i que, fent voltera, també arriba al grau de les Collades. El tram comprès entre la sortida de l'Escala de Busa i la Casa Bartolina no té camí: cal travessar part del Pla de Busa dirigint-nos sempre cap al mas i passant a tocar d'una bassa entre pastures, bestiar i pins aïllats. En dies de boira intensa cal extremar les precaucions en aquest tram.

RECORREGUT

Comencem l'itinerari just al davant del ❶ **monument a Guifré el Pilós (0:00h - 783m)** i prenem un corriol cap l'esquerra que baixa fins als antics Estudis, que és el nom que rebien antigament les escoles rurals.

Creuem el **riu Aigua d'Ora** per un bonic **pont romànic** i, des de l'altra riba, deixant per després la visita a la serradora del molí de Ca l'Ambròs, pugem fins al ❷ **Mas del Pujol (0:08h - 783m)**, edifici majestuós molt lligat a la història de la vall. Ja veiem davant nostre els imponents **cingles de Busa** i les fondes torrenteres, que ofereixen l'únic pas possible per assolir l'altiplà. Voregem la masia i continuem per una pista que deixa una bassa a l'esquerra i arriba a una cruïlla de pistes. Agafem el camí de l'esquerra cap a Cal Riuet i el Solà. Ens endinsem en un alzinar muntanyenc molt espès i anem remuntant el Serrat de Santa Cecília, tot resseguint el perfil del torrent Moixí, fins que arribem a la base de la cinglera inferior. La pujada es fa més costeruda. Anem seguint l'antic camí que comunicava la Vall d'Ora amb el pla de Busa. Sortim a un replà i **continuem cap a l'esquerra per una pista** que, resseguint l'ampla cornisa sota la cinglera superior, ens porta fins al ❸ **Mas Orriols (1:00h - 1.105m).**

Una mica més endavant prenem un **corriol que surt a la dreta** i encarem la cinglera superior. Arribem a una cruïlla de camins: nosaltres agafem el de l'esquerra, cap a l'Escala de Busa. Observem les balmes i els travertins que l'erosió de l'aigua i els despreniments han anat formant. Aviat ens plantem a la base de l'**Escala de Busa**, un grau escarpat de 50m equipat amb una escala metàl·lica i graons de fusta amb passamans encastats a la roca. Antigament es passava per un altre grau i l'escala era de fusta. Després de superar el tram equipat, continuem pujant per una bosquina i, de cop i volta, arribem al sorprenent **Pla de Busa**.

Sobta, després de l'alzinar atapeït i costerut per on hem pujat, trobar-nos amb aquest altiplà obert i extens. Dirigint la nostra mirada cap al NO veiem a uns 800m de distància la **masia de la Bartolina**, que marca el rumb que haurem de seguir en aquest tram. L'absència de camí ens obliga a traçar la línia que creiem més adient, però va bé tenir com a punt de referència una **gran bassa** amb pins esclarissats a on s'hi abeura el bestiar. Gaudim de la màgia i de les vistes que ens ofereix el pla: si mirem cap al S-SE distingim la muntanya de Montserrat. Al NO, en canvi, hi veiem la carena de Busa culminant amb el serrat del Cogul, que amb els

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

seus 1.525m és el punt més alt del massís. Remuntem un talús i arribem a la ❹ **Casa Bartolina (1:30h - 1.313m).** Des de la casa agafem la pista i seguim en direcció a Sant Cristòfol de Busa, però sense arribar-hi. Tot i que ens trobem enmig del pla, aquest es presenta ara més emboscat, amb boniques pinedes de pi roig i algun exemplar de pinassa, arbre que al Solsonès hi té un dels darrers refugis a on hi creix de forma natural. Aquesta zona es coneix com El Campament, nom que li va ser donat perquè durant la Guerra del Francès (1808-1814), les tropes i milícies catalanes comandades pel general Lacy aprofitaren el pla de Busa com a fortificació natural per a replegar-se i defensar-se de les incursions de l'exèrcit napoleònic.

EL PLA DE BUSA I LA GUERRA DEL FRANCÈS (1808-1814)

El tinent coronel solsoní Francesc Xavier de Cabanes, que coneixia bé aquestes muntanyes, va proposar al capità general de Catalunya Luis Lacy la utilització del pla de Busa com a campament militar, aprofitant la peculiar orografia del terreny. Fou així com s'hi establí un campament permanent de reclutament i instrucció militar, amb tendes i un hospital de sang per atendre als ferits. Fins i tot hi havia una presó natural per als francesos capturats en batalla, situada a la petita mola del Capolatell -coneguda també com la presó de Busa-, separada de l'altiplà principal per una bretxa d'uns 20m i amb més de 200m de caiguda als altres costats. Envoltats de precipicis i avencs, passant gana, set i fred, la majoria de presoners es desesperaven i saltaven al buit tot cridant "mourir a Busa et resurgir a Paris". El campament de Busa, va ser, després de Cadis, el primer lloc de l'Estat on es va proclamar la Constitució de 1812, en un acte on van participar uns 8.000 soldats.

Seguim per la pista i de seguida ens trobem una ❺ **cruïlla de caminos (1:40h - 1.315m)**. Agafem la **pista de la dreta (E)**, en direcció contrària a Sant Cristòfol. Trobem un senyal vertical de la ruta BTT. Deixem la pista principal que va cap al grau de les Collades i continuem per una **pista vella cap a l'esquerra**, molt camuflada per l'herba. Mantenint la cota, aviat arribem al ❻ **grado de Vilamala (1:55h - 1.350m).** El camí passa per una trinxera oberta a la roca, que gira cap a l'esquerra i dóna accés a l'altre vessant. Davallem per l'obaga tot copsant el clar contrast entre l'alzinar muntanyenc que hem vist a la cara S i la fageda de la humida cara N. Deixem enrere un trencall a l'esquerra i, tot seguit, un segon trencall a la dreta (que ens portaria fins a la font del Pujàs). Continuem avall per un corriol que ens porta fins a una **clar**.

Tornem a entrar al bosc i el camí desemboca a una pista que, cap a la dreta, ens porta fins al mas enrunat de ❼ **Casa Vilamala (2:15h - 1.071m).** Seguim la pista que baixa a la dreta fins a una cruïlla de camins. Nosaltres agafem el de la dreta, cap al fons de la vall. Entrem i sortim del llit del riu diverses vegades fins que trobem un camí de ferradura que puja cap a la dreta. Després d'un tram en pujada, el camí comença a planejar i flanqueja la muntanya resseguint les successives barrancades. Arribem a una **collada pedregosa** que dóna accés al **grau de Valielles**, dit també grau de Sant Pere. Les vistes des d'aquí són colpidores: enclotat al fons ja veiem el monestir de Sant Pere de Graudescales i el curs del riu Aigua d'Ora. Al davant hi tenim l'obaga de Sant Pere i, a l'altra banda de la vall, el grau d'Escales i les imponents cingleres de Taravil. Es probable que per sobre nostre veiem volar alguns voltors traçant cercles, gralles de bec groc i vermell i, amb sort, algun falcó o una àguila daurada. Impressionen la solitud, el silenci i la bellesa que ens envolten!

El camí desemboca en un altre. Anem baixant cap al fons de la vall i, en una gran clariana, ens trobem la

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

preciosa església de ❽ **Sant Pere de Graudescales (3:05h - 830m).** Restaurada l'any 1958 i d'estil romànic llombard, amb una planta de creu que sembla més grega que llatina, proveïda d'un cimbori octogonal, un àbsis i dues absidioles amb arqueria cega i finestres, l'església és l'únic que queda de l'antic monestir benedictí que funcionà entre els segles XI i XIII. El conjunt ens mostra com n'eren d'aïllades les comunitats monàstiques rurals medievals. El seu emplaçament, al costat del riu i entre altes cingleres, bé mereix la visita.

Descartem un camí més estret que progressa per la riba dreta del riu i nosaltres continuem per la pista. **Creuem a gual el riu Aigua d'Ora** i enllacem amb una pista que connecta la Vall d'Ora amb el Pont de Llinars. Seguim aquest vial cap a la **dreta (S)**. En aquest tram coincidim amb el GR 1 o Sender Transversal, un sender de gran recorregut que comença a Sant Martí d'Empúries i travessa tot el Prepirineu català fins al Pont de Montanyana, on enllaça amb el segment aragonès. Una agradable passejada, en la que hem de vigilar amb els vehicles motoritzats, especialment a l'estiu, ens porta directament fins al ❶ **monumento a Guifré el Pilós (3:45h - 745m)**, punt i final d'aquesta ruta meravellosa.

NO ET PERDIS...

Visitar l'Ecomuseu de la Vall d'Ora. Hi descobrirem la història d'aquesta vall i entendrem la importància cabdal del riu Aigua d'Ora en el seu desenvolupament. La força de l'aigua feia moure molins, serradores i ferreries que, en alguns casos, van estar en actiu fins als anys 80 del segle XX. Des de l'antiga escola, travessant el bonic pont romànic sobre el riu, arribem a la serradora i el molí de Ca l'Ambròs, que s'han restaurat i estan oberts al públic. Diversos panells molt ben estructurats ens ajuden a ampliar la informació.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Des de **Solsona per la carretera C-26** fins a **Navès**. Passat el **punt km 119** ens desviem per un **trencall molt tancat a l'esquerra** on hi ha un **senyal indicador** de la "**Vall d'Ora**". Remuntem la vall del riu Aigua d'Ora per una **pista asfaltada** durant uns 10 km fins que arribem a un **descampat** on podem estacionar el vehicle, justament al davant del **monument a Guifré el Pilós**.

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Estació d'esquí de Port del Comte

A la Vall de Lord hi ha les pistes d'esquí de Port del Comte, les més properes a Barcelona i de les poques privades (a banda de Masella i Baqueira). Té 37 pistes, 256 canons i transporten més de 16.000 persones/hora en els seus 16 remuntadors. Més info a www.portdelcomte.net.

Coordenadas GPS: 42.172731º 1.562629º

Santuari de Lord

El Santuari de la Mare de Déu de Lord és una església declarada bé cultural d'interès nacional de Sant Llorenç de Morunys. L'Església del Santuari està oberta al públic durant tot el dia. A més, disposa des de fa poc d'una hostatgeria religiosa, on qui s'hi allotja és convidat a endinsar-se en el silenci.

Coordenades GPS: 42.115556º 1.582055º

Nucli antic de Solsona

El casc antic de la ciutat de Solsona és preciós. Hi destaquen les restes de les seves muralles del segle XIV, la catedral i la Mare de Déu del Claustre, una escultura del segle XII que està considerada una de les obres més importants del romànic català. A banda de temples religiosos i infraestructures militars, el casc antic de Solsona ens sedueix per les seves incomptables places porxades i els seus carrerons plens d'encant i de vida.

Coordenades GPS: 41.994847º 1.517722º

Nucli antic de Sant Llorenç de Morunys

El terme municipal de Sant Llorenç de Morunys és el més petit dels 14 municipis que configuren la comarca del Solsonès. El seu nucli antic és dels que convida a passejar, ja que conserva els antics accessos al clos murallat, com el Portal de la Canal o el de la Capella.

Coordenades GPS: 42.137206º 1.591191º

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

© RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

DESCOBREIX TOT EL QUE T'OFERIM!

Guies Web i PDF gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF gratuïtes -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Rutes autoguiades

Et proposem diverses travesses que podràs fer al teu aire però sense preocupacions ni incerteses: t'entregarem un llibre de ruta, gestionarem la logística d'allotjaments, enllaços, pícnics o equipatges, i disposaràs d'un telèfon d'emergències en tot moment.

Establiments recomanats

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes que us proposem a la web. Hotels, cases rurals, càmpings, restaurants, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!